

tíðindablaðið

sosialurinnPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevni: p/f sosialurinn

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðölk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

Skomm og skaði

LANDIÐ liggur nú aftur í stjórnarlöysi. Tí, sum ikki einaferð — kunnu samgonguflokkarnir ikki semjast. Tað er helst eingin, sum veit nágreiniliga, hvat ósemjan snýr seg um. Júst hetta eru samgonguflokkarnir eisini ógvuliga ósamdir um.

LØGMADUR sigur, at hann ikki vil útnævna nakran nýggjan landsstýrismann fyrr enn greiða er fingin á fleiri málum, samstundis sum formaður Fólkaflóksins sigur, at hann ikki hevur í hyggju at tingast um hesar møguliga ivaspuvningar, fyrr enn landsstýrismadurin er valdur.

SO LANGT (ella stutt) er borgarlaga alternativíð nú komið. Tíðin gongur. Øll biða, hvat nú fer at henda — biða eftir fráboðaðu útvarpslýsingini frá Jógvani Sundstein, tingformanni, um nær tingfundur verður aftur. Ella um tingið verður sent heim.

EIN TRAGIKOMISKUR leikur uttan líka. Skommin er stór og skaðin ikki minni. Nú kann ikki vera ov nógv at krevja at verandi samgongu (um talan er um eina tilíka), at hon leggur ffa sær og út-skrivar val. Eingin kann longur góðtaka núverandi politisku gongd landsins.

Virði hjá skattaborgar-unum verða avreidd uttan endurgjald

Tað átti ikki at verið lógligt at skalta so við almennum virðum, men tað tykist tað at vera. Hinvegin má tað metast at vera moralskt ólógligt, sigur Atli Dam m.a. í minnilutatilráðing síni í álitinum hjá figgarnevnd løgtingsins í málinum um millumlandaskipið í tí partinum, sum snýr seg um ta ekspertisu og know-how, sum Strandferðslan hevur ognad sær.

Hann sigur, at tað mátti verið herskið hjá løgtingsmeirilutanum at nýðast at avreiða og geva burtur hesi virði uttan nakað sum helst endurgjald.

Føroya Javnaðarflokkur hevur ferð eftir ferð lagt uppskot fyrri tingið um skipan av partafelag við 50% almennari luttøku og 50% partapeningi frá aðrari síðu, hartil uppskot um neyðug landskassaveðhald fyrri lánnum, soleiðis at eitt trygt og gott grundstøði fekk til vega undir teirri nýggju vinnugrein. Javnaðarflokkurin hevur verið við til at slóðað fyrri, nevnliga útvegan av hundradtals arbeiðsplássum á einum øki, feroyingar eiga hópinn av útbúning fólki at virka á.

Samtykt av slikum uppskoti hevði sloppið tingmonnum undan at avhenda uttan endurgjald eina rutu sum hitt almenna byggi upp aftan á, at allar privatar royndir vóru farnar í söguna.

Milliónavirði liggja aftan fyrri uppbyggjngar av teim rutum. «Smyril» hevur siglt á síðan 1975,

og er sjálvt virkisikið við hesum rutum framyvir milliónir vert. Harumframt má metast, at tann expertisa og «know how», Strandferðslan hevur savnað og ognad sær, umboða onnur milliónavirði. Tað mátti verið herskið hjá løgtingsmeirilutanum at nýðast at avreiða og geva burtur hesi virði skattaborgarans uttan nakað sum helst endurgjald, hóast samfelagsvirðið koma at verða skapt eisini av nýggja felagnum.

Tað átti ikki at verið lógligt at skalta so við almennum virðum, men er tað tverri, tykist. Hinvegin má tað metast at vera moralskt ólógligt. Asannandi, at § 13 í samgonguskjalinum forðar fyrri, at tann meirluti í tinginum, sum vidli greitt atkvøðu fyrri einum helvtarbyti ímillum alment og privat, ikki sleppir at atkvøða, metir Javnaðarflokkurin tað nyttuleyst

at endurframseta hetta uppskotið.

Hinvegin metir flokkurin tað rætt at geva tinginum høvi til beinleiðis at taka støðu til ta umsókn, sum nýggja skipafelagið hevur sent landsstýrinum um veðhald og partapening frá almennari síðu.

Óvist av hvørji orsök hevur landsstýrið dult hesa fyrri tinginum, soleiðis at 1. viðgerð málsins gav tingmonnum og borgarum ta fatan, at felagið er nøgt við landsstýrisins uppskot, men er hetta als ikki í samsvar við veruleikan.

Umsókn felagsins fevndi um 40% í veðhaldi og 30% í partapeningi til keyp av skipi, sum felagið metir verða tað rætta, og ikki til skip, sum landsstýrið ávisir, heldur ikki hevur felagið biðið um at fáa álágt treytir, sum ikki verða settar øðrum privat-um vinnurekandi.

Tingið hevur ikki fingið

Fáið gongd á sjónvarps-fyrirreikingarnar

Fundarsamtykt

Føroya Blaðmannafelag viðgjörði á ársaðalfundi, 30.1.1983, sjónvarps-spurningin. Blaðmannafelagið harmast um at naggatón er komin í fyrirreikingarnar av almennum sjónvarpi, soleiðis at «sjónvarpið» framvegis er á privatum hondum. Sambært blaðsamroðu við landsstýrismannin í mentamállum, Torbjørn Poulsen, er útlit til, at henda støðan fer at halda fram langa tíð afturat.

Føroya Blaðmannafelag harmast harafturat um, at øll politiska viðgerðin av

sjónvarpsmálinum snýr seg um tekniska partin, meðan innihaldið ikki verður umrøtt. Blaðmannafelagið heitir tí á Føroya Landsstýri um at siggja til, at støða eisini verður tikin til henda partin av málinum, at fyristøðufólk verður sett og at gongd kemur á allar fyrirreikingarnar.

«Sjónvarpið» er framvegis privat og pirat. Støðan hjá Blaðmannafelagnum er óbroytt mótevís sjónvarpinum. Felagið kann ikki góðtaka tilíkt starvssemi, tí sjónvarp er eins og útvarp og

blóðini ein fjelmiðil — eitt journalistiskt arbeiðsplass. Prinsipielt kann felagið ikki góðtaka, at ein og hvør, sum eigur eitt videoupptøktul, fer í holt við journalistiskt arbeiði. Tað er ikki við til at fremja virðingina fyrri og virðurkenningina av seriosum journalistikki.

At hesi privatu piratfelagini eisini stjála tær sendingar, okkara kollegar í øðrum londum gera, kann Føroya Blaðmannafelag als ikki góðtaka.

Føroya
Blaðmannafelag

umstøður til at taka støðu til slíka loysn, og Javnaðarflokkurin loyvir sær at ívast í, at ólagalig, og eginpeningsgrundarlagið munandi veikari. Eisini er uppskot landsstýrisins slíkt «sjuskarbeiði», at tað onga støðu tekur til, hvaðani rakstrarpeningur kann útvegast. Hartil er tað óforsvarligt ikki at hava samráðst um eina greiða avtalu við felagið um endurgjaldið til tað almenna fyrri ruturnar og inntøkmøguleikan á teimum og fyrri «know how» og hjálp frá Strandfaraskipum Landsins. Rættari hevði verið at avtala um gjald fyrri hesi virði fyrilá, og at slíki loyvd felagnum at avdraga hetta endurgjald yvir eitt longri áramál, t.e. 15 ár við 3 avdráttarfríum árum.

Tann móguleiki, at «Gustav Vasa» gleppur felagnum av hondum, tykist ikki hava verið við í metingunum, og heldur ikki fylgjan av hesum, nevnliga at tá er neyðugt við nýggjari tíðarkrevandi landsstýris- og løgtingsviðgerð, sum helst ger, at ov seint verður at loysa málið áðrenn komandi summarsigling.

Javnaðarflokkurin mæi heila tikið atala tað ótrúliga seinfori, landsstýrið hevur sýnt í hesum máli og tí ósemiliga «gíðslaviðgerð», tí hevur verið fyrri, ta tað hevur verið tengt upp í tey mongu mál í «pakkanum», landsstýrið ikki er fort fyrri at bera løgtinginum.

Minnilutin setir tí til uppskot landsstýrisins fram soljóðandi

broytingaruppskot

1) Í § 1 verður í staðin fyrri «20% sett » 30%.

2) Í stk. 2 verður í staðin fyrri «15% sett » 40%.

3) Sum nýtt 4. stk. til § 1 verður sett:

«Eisini er landsstýrinum landskassans vegna heimilað at veðhalda fyrri rakstrarláni upp í 12 mió. kr.»

(Uppskotið fall við tað at bert 12 atkvøddu fyrri).

Í aðru syftu vil Javnaðarflokkurin umhuga aðrar loysnir, men verður tikin støða til slíki uppskoti í tingsalinum. Aðrar loysnir og serliga landsstýrisins

uppskot geva ikki felagnum nógv trygt figgarligt støði, tá láni verða ov dýr og ólagalig, og eginpeningsgrundarlagið munandi veikari. Eisini er uppskot landsstýrisins slíkt «sjuskarbeiði», at tað onga støðu tekur til, hvaðani rakstrarpeningur kann útvegast. Hartil er tað óforsvarligt ikki at hava samráðst um eina greiða avtalu við felagið um endurgjaldið til tað almenna fyrri ruturnar og inntøkmøguleikan á teimum og fyrri «know how» og hjálp frá Strandfaraskipum Landsins. Rættari hevði verið at avtala um gjald fyrri hesi virði fyrilá, og at slíki loyvd felagnum at avdraga hetta endurgjald yvir eitt longri áramál, t.e. 15 ár við 3 avdráttarfríum árum.

Tekur Javnaðarflokkurin undir við einum meiri ófullfíggaðum uppskoti enn tí, flokkurin sjálvur hevur framsett ella felagið hevur søkt um, so ger hann tað av fylgjandi grundum:

1. At útvega hóskandi skip til millumlandasigling hevur verið floksins mál alt síðan «Smyril» varð keyptur. Her liggur so úrsliðið av 7 ára troðkan á afturhaldið, og er í hvussu er talan um ábøtur í málinum og eitt stig viðari á eini leið, hitt almenna visti á, eisini til aðrar at taka upp.

2. Tað verður framyvir móguligt at uppافت byggja eitt dygt og álitskent samarbeiði ímillum hetta felag og hitt almenna í útveganini av fleiri skipum og rakstrinum av hesum á teim rutum, sum enn liggja ótrøytta. Tí málið um at útbyggja ferðamanna- og ferjusigling til ein vinnuveg hjá hundradtals feroyingum er ikki slept av hondum.

3. Tað er Javnaðarflokks-

ins skorðan á og áhaldandi júkan um henda vinnuveg, sum hevur skapt tað fólakræv, ið nú at enda hevur boygt vilja teirra, sum onga loysn vildu hava, og tann breiða landsfevnandi undirtøka partapeningstekningin hevur fingið, hevur gjørt, at felagið fyrri so vitt er «alment», sum tað kundi verið, var tað skattborgarans peningur, sum isettur varð beinleiðis úr landskassanum.

(Hinvegin er felagið formelt privat, og kann tí ikki sleppast undan viðgerð av endurgjaldsspurninginum).

4. Málið er vorðið ein slíkur mylnusteinur um háls fólkaflóksins, at hesin í berari ræðslu ongan sjálvstøðgan politikk megna at fora í teirri samgongu, ið nú ræður. Hetta í sjálvum sær hevur litlan týðning. Men nú situr flokkurin í samgongu sum eitast stýra skal.

Til tess at fáa meira normaliserað politisk viðurskifti við lutvisari linkan av oki § 13 er neyðugt at loysa henda mylnustein av. Tá kanska menn aftur tora at taka natturligar avleiðingar av einum samarbeiði, sum ikki virkar og móguliga útskriva tað val, øll nú eru greið yvir má verða skjótt, skal eitt stjórnfart stýri aftur fáast í hesum landi.

5. Ávegis loysn — hóast ikki nøktandi — í málinum nú, kann kanska forða fyrri, at íslendingar, norðmenn, danir og aðrir einsamallir heysta fruktirnar av tí megnararbeiði, Strandferðslan og mannningar hennara hava framt nú í nógv ár.

Í ávisum fari framt yvir evnir, tá hugsað verður um tað risaarbeiði borgarlígr politikkarar hava lagt í at mótarbeiða hesum nýggja vinnuvegi.